

Î N C H E I E R E

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Stepan Bargan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în procesul judiciar și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea Judecătorei Căușeni din 26 august 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 10 februarie 2016, Stepan Bargan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în procesul judiciar și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 12 noiembrie 2013, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni cu privire la obligarea includerii în stagiul de cotizare a unei perioade de activitate și recalcularea cuantumului pensiei pentru limita de vârstă.

Menționează că, prin hotărârea Judecătorei Căușeni din 27 mai 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 acțiunea a fost admisă, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2015 a fost admis recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată decizia instanței de apel și remisă cauza la o nouă rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, care prin decizia din 23 iunie 2015 a respins ca neîntemeiat apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea Judecătorei Căușeni din 27 mai 2014, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2015 recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a fost considerat inadmisibil.

Sușține că, în cadrul examinării acestei cauze, a suportat cheltuieli de judecată și, anume, cheltuieli de transport în sumă de 635 lei, pentru 8 călătorii Căinări - Căușeni tur-retur ($35,60 \text{ lei} \times 8 = 285,00 \text{ lei}$) și pentru 7 călătorii Căinări - Chișinău tur-retur ($50,60 \text{ lei} \times 7 = 350,00 \text{ lei}$), cheltuieli suportate pentru obținerea înscrisurilor în sumă de 352 lei, precum și plata pentru ziua de muncă în mărime de 2 928 lei calculată reieșind din salariul mediu pe țară pentru anul 2014 (4200 lei: 22 zile sau $190 \text{ lei} \times 8 \text{ zile} = 1520 \text{ lei}$) și pe anul 2015 (4500 lei: 22 zile sau $204 \text{ lei} \times 7 \text{ zile} = 1428$), a pierderilor legate de inflație calculate ca urmare a achitării cu întârziere a pensiei pentru anul 2014 în mărime de 1 901 lei (diferența pensiei neachitate $18636 \text{ lei} \times 10,2\%$) și pentru anul 2015 în mărime de 5175 lei (diferența pensiei neachitate $20\ 616,00 \text{ lei} \times 25,1\%$), a dobânzii de întârziere în mărime de 1140 lei calculată conform art. 619 alin. (1) din Codul civil pentru anul 2014 ($1901 \text{ lei} \times 5\% \times 12 \text{ luni} = 1140 \text{ lei}$) și în mărime de 3108 lei pentru anul 2015 ($5175 \times 5\% \times 12 \text{ luni} = 3108 \text{ lei}$), precum și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Afirmă că, prin acțiunile ilegale ale pârâtei i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma de 10 000 lei.

Solicită încasarea din contul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni a sumei de 635 lei, cu titlu de cheltuieli de transport, a sumei de 352 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru obținerea înscrisurilor, a sumei de 2928 lei, ce constituie plata pentru ziua de muncă, a sumei de 1901 lei, cu titlu de rată de inflație pentru anul 2014 și suma de 5175 lei, rată de inflație pentru anul 2014, a sumei de 1140 lei, cu titlu de dobândă de întârziere pentru anul 2014 și în mărime de 3108 lei pentru anul 2015, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul a solicitat înlocuirea pârâtului în proces cu Casa Națională de Asigurări Sociale, iar ulterior și-a modificat pretențiile, solicitând încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a cheltuielilor de transport pentru 2 deplasări la Judecătoria Căușeni, cu destinația Căinări - Căușeni tur-retur cu costul unei călătorii de 35,60 lei și pentru 6 deplasări la Curtea de Apel Chișinău și/sau Curtea Supremă de Justiție cu destinația Căinări - Chișinău cu costul de 50,60 lei a unei călătorii tur-retur, a cheltuielilor suportate pentru obținerea înscrisurilor în mărime de 352 lei, a ratei de inflație pentru anul 2014 în mărime de 1901 lei și pentru anul 2014 în mărime de 5175 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 1140 lei calculată pentru anul 2014 și în mărime de 3108 lei pentru anul 2015 și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 26 august 2016 a fost admisă parțial acțiunea și au fost încasate din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Stepan Bargan suma de 71,20 lei, cu titlu de cheltuieli de transport pentru 2 deplasări (tur-retur) Căinari-Căușeni, suma de 303,60 lei, cu titlu de cheltuieli de transport pentru 6 deplasări (tur-retur) Căinari-Chișinău, suma de 1 901 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat de inflație (10,2%) pentru diferența dintre pensia reclaculată pentru anul 2014, dar achitată în anul 2016, suma de 5 175 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat de inflație (25,1%) pentru diferența

dintre pensia recalculată pentru anul 2015, dar achitată în anul 2016, suma de 2 500 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 5 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, în perioada 03 aprilie 2014 – 21 octombrie 2015, părțile s-au aflat într-un litigiu în instanța de contencios administrativ cu privire la includerea în stagiul de cotizare a unei perioade de activitate și obligarea recalculării mărimii pensiei, iar prin hotărârea Judecătorei Căușeni din 27 mai 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2014 acțiunea a fost admisă, însă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2015 a fost admis recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată decizia instanței de apel și remisă cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău. În urma rejudecării cauzei, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2015 a fost menținută hotărârea Judecătorei Căușeni din 27 mai 2014, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2015, recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a fost declarat inadmisibil.

Totodată, prima instanță a reiterat că, reclamantul a avut câștig de cauză, însă cheltuielile de judecată suportate în procesul judiciar precedent nu au fost revendicate de către acesta, astfel, este în drept să pretindă la compensarea cheltuielilor suportate, făcând trimitere la prevederile art. art. 14 alin. (2) și 94 alin. (1) CPC.

Admițând cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de transport pentru 2 deplasări cu destinația Căinari-Căușeni (tur-retur) și 6 deplasări cu destinația Căinari-Chișinău, prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, prin procesele-verbale ale ședințelor de judecată se atestă prezența reclamantului în ședințele de judecată din cadrul primei instanțe și instanțelor de apel și recurs, iar costul călătoriei pe aceste rute cu transportul public se atestă prin certificatele eliberate de Gara Auto Căușeni și Chișinău.

Prima instanță, admițând cerința cu privire la încasarea pierderilor legate de rata inflației, și-a argumentat concluzia prin faptul că, reclamantului i-a fost recalculată pensia pentru anii 2014-2015, însă diferența pensiei recalculată a fost achitată în anul 2016.

De asemenea, prima instanță micșorând cuantumul cheltuielilor de asistență juridică și-a argumentat concluzia prin faptul că, avocatul Valentin Chiriac i-a acordat reclamantului asistență juridică pe cauza anterioară, asistență care s-a limitat doar la întocmirea cererii prelabile și a cererii de chemare în judecată, precum și a referințelor împotriva apelurilor și/sau recursurilor depuse de către pârâtă, iar onorariul avocatului a fost achitat după finisarea procesului judiciar.

Admițând cerința cu privire la repararea prejudiciului moral, prima instanță și-a argumentat soluția prin constatarea faptului că, autoritatea publică, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin nesoluționarea în termen a cererilor reclamantului, refuzul nejustificat de a satisface o cerere referitoare la un drept recunoscut de lege, cum ar fi, dreptul la pensie, i-a cauzat reclamantului suferințe psihice, iar suma de 5 000 lei este una rezonabilă și echitabilă circumstanțelor de fapt pentru acordarea unei compensații.

Respingând cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, pretențiile reclamantului nu se încadrează în limitele prevederilor art. 585 și 619 din Codul civil, iar referitor la încasarea cheltuielilor pentru obținerea actelor necesare în mărime de 352 lei, instanța a reiterat că, cerința este neîntemeiată, or, persoana, care pretinde pensie din contul bugetului asigurărilor sociale de stat, este obligată să probeze atât stagiul de cotizare, cât și salariul realizat în această perioadă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 25 aprilie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei.

Menționează că, intimatul nu a prezentat biletele de călătorie în cazul în care s-a deplasat cu transportul public sau bonurile de plată emise de stațiile peo în cazul deplasării cu transportul propriu, iar scrisoarea cu indicarea costului unui bilet pe ruta Chișinău-Căinari și Căinari-Căușeni nu confirmă deplasările intimatului, dar este o informație generală care poate fi eliberată fiecărei persoane și nu confirmă suportarea unor astfel de cheltuieli.

Referitor la încasarea sumei cu titlu de dobândă de întârziere și rata inflație, invocă că, conform prevederilor art.13 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 cu privire la sistemul public de pensii, pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie media dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, indexării fiind supusă numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

În acest context, invocă că, la momentul achitării pensiei s-a luat în calcul inflația pentru anii 2014-2015, mai mult, instanțele de judecată au reținut acest fapt, indicând că, rata inflației pentru anii 2014-2015 a fost achitată în anul 2016, astfel, fiind obligați să achite aceeași sumă de două ori.

Consideră neîntemeiată concluzia instanței de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2 500 lei, deoarece onorariu se încasează de către avocat în cazul participării nemijlocit în toate ședințele de judecată și acordării asistenței juridice calificate, însă pe parcursul examinării cauzei în cadrul Judecătoriai Căușeni, Curții de Apel Chișinău și Curții Supreme de Justiție, intimatul și-a apărât el însuși drepturile și interesele legale.

Mai invocă că, admiterea cererii în cadrul procedurii contenciosului administrativ deja constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de intimat.

Susține că, instanța de apel, la soluționarea cauzei, urma să ia în considerație aceste circumstanțe dar să nu se bazeze pe niște declarații.

Prin referința depusă la data de 13 iunie 2017 Stepan Bargan a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Ion Druță

Mariana Pitic